

ความแปลกแยกจากการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนแบบมุ่งหวังกำไรและทุนนิยม , ชายเป็นใหญ่ และแพทย์เป็นใหญ่

NURSES' JOB ALIENATION IN PRIVATE FOR- PROFIT HOSPITALS AND CAPITALISM
PATRIARCHY AND PROFESSIONAL DOMINATION

สงค์กรามณ์ สายเพชร 4836979 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุพจน์ เค่นดวง, Ph.D. (Health Sociology), ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์, Ph.D. (Humanities), นาถฤดี เค่นดวง, M.A. (Medical and Health Social Sciences)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะความแปลกแยกจากการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนและความสัมพันธ์ของลักษณะความแปลกแยกจากการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนกับกระบวนการแรงงานภายใต้อุดมการณ์ทุนนิยม อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่และอุดมการณ์แพทย์เป็นใหญ่ การศึกษานี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกพยาบาลระดับปฏิบัติการที่มีความแปลกแยกจากการทำงานจำนวน 15 คน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลเอกชนแบบมุ่งหวังกำไรแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทด้านกระบวนการแรงงาน ทำการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษานาน 8 เดือน

ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลมีความแปลกแยกจากการทำงานใน 4 ลักษณะคือ ความแปลกแยกจากผลงานที่เป็นของผู้อื่น เช่น การหายจากการเจ็บป่วยของผู้รับบริการเป็นผลงานของแพทย์และเป็นผลประโยชน์ของนายทุนเจ้าของกิจการ ความแปลกแยกจากกิจกรรมการทำงานที่เป็นกิจกรรมซึ่งถูกควบคุมทุกกระบวนการผ่านการบริหารองค์กรอย่างเข้มข้น ความแปลกแยกจากผู้ร่วมงานในองค์กรที่ต้องขัดแย้งแข่งขันกันมากกว่าร่วมมือกัน และความแปลกแยกจากความเป็นมนุษย์ของคนที่ถูกจำกัดและลดทอนการแสดงศักยภาพในการทำงาน การแสดงความคิดและความต้องการของตน

ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการแรงงานของโรงพยาบาลเอกชนที่ขับเคลื่อนด้วย ก)อุดมการณ์ทุนนิยม นั้นมีชุดรีดกำลังแรงงานอย่างหนักเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าบริการทางสุขภาพ เช่น การขยายเวลางานแต่จ่ายค่าตอบแทนต่ำแต่นายทุนเจ้าของกิจการเป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์ ข) อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ที่กดขี่พยาบาลหญิงให้กลายเป็นแรงงานหญิงเพื่อสนองกระบวนการผลิตของชายเป็นใหญ่ เช่น การกำหนดความสวยงามของร่างกาย เครื่องแบบในการทำงาน การแต่งหน้าให้ดูสวยงาม, และการต้องให้บริการตามบทบาทของหญิงที่สังคมคาดหวัง และ ค) อุดมการณ์แพทย์เป็นใหญ่ที่มีอำนาจของวิชาชีพผู้เหนือกว่าในการเข้ามากดขี่และควบคุมเหนือกระบวนการพยาบาลให้กลายเป็นงานที่แพทย์สามารถควบคุมได้ทั้งหมด เช่น การควบคุมการตัดสินใจและควบคุมอิสระในการใช้ความรู้ในกระบวนการพยาบาล จนทำให้พยาบาลกลายเป็นเพียงแรงงานของแพทย์เท่านั้นและนำมาซึ่งการลดคุณค่าของวิชาชีพพยาบาล จนทำให้พยาบาลเกิดความแปลกแยกจากการทำงาน

คำสำคัญ: ความแปลกแยกจากการทำงาน / พยาบาล / ชายเป็นใหญ่ / วิชาชีพแพทย์ / ทุนนิยม / กระบวนการแรงงาน / โรงพยาบาลเอกชนแบบมุ่งหวังกำไร

NURSES' JOB ALIENATIONS IN PRIVATE FOR- PROFIT HOSPITALS AND CAPITALISM PATRIACHY AND PROFESSIONAL DOMINATION

SONGKRA SAIPET 4836979 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SUPHOT DENDUANG, Ph.D. (Health Sociology), THAWEEWAT PUNDHARICWIWAT, Ph.D., (Humanities), NARTRUEDEE DENDUANG, M.A. (Medical and Health Social Sciences)

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the following ideas – a) the characteristics of job alienation; and b) the relationship between the job alienation and the labor process in which capitalism, patriarchy and professional domination are prevalent. Qualitative research methodology was used in this study. In-depth interviews and participant observation were used with fifteen nurses who felt alienated in their work environment at one private for- profit hospital in Bangkok. The study period was 8 months.

The results indicated that nurses who were working in this private for-profit hospital had four characteristics of job alienation: 1) alienation from the product of their work , i.e. patient improvement ,as a physicians and hospital owners often get most of the credit; 2) alienation from activity of their work, i.e. the creating product absolutely controlled by organizational administration; 3) alienation from their colleagues as there was often an atmosphere of competition; 4) alienation from their human potential due to a lack of opportunity to express their individuality on many levels including their ideas ,emotions and even their basic needs.

There was a certain exploitation of the nurses as well. The physical workload was increase were the working hour, yet there was a not commensurate increase in salary. Instead, the people that profited were the owner. This is an example of capitalist exploitation.

Secondly, hospital regulations dictate that nurses need to look beautiful: thus, nurses have to always wear make-up, dress well and act “as a lady” according to the standards of Thai society. This is on example of patriarchal oppression.

Thirdly, there is another issue of “professional dominance”. Physicians tend to undermine nurses’ decisions, which is a way of questioning nurses’ knowledge and authority.

KEY WORDS: JOB ALIENATIONS / NURSE / PATRIACHY / PROFESSTIONAL DOMINATION / LABOR PROCESS/PRIVATE FOR PROFIT HOSPITAL

300 pages.